

Riksantikvarieämbetet
Avdelningen för arkeologiska undersökningar

UV ÖST RAPPORT 2004:17

ARKEOLOGISK UTREDNING, ETAPP 1 OCH ETAPP 2

Nya fornlämningar mellan Skärblacka och Norrköping

*Inför planerad VA-ledning mellan Skärblacka och Norrköping
Borg och Kullerstads socknar
Norrköpings kommun
Östergötland*

Dnr 421-3707-1999

Johan Westerlund

UV ÖST RAPPORT 2004:17

ARKEOLOGISK UTREDNING, ETAPP 1 OCH ETAPP 2

Nya fornlämningar mellan Skärblacka och Norrköping

*Inför planerad VA-ledning mellan Skärblacka och Norrköping
Borg och Kullerstads socknar
Norrköpings kommun
Östergötland*

Dnr 421-3707-1999

Johan Westerlund

Riksantikvarieämbetet
Avdelningen för arkeologiska undersökningar

Riksantikvarieämbetet

Avdelningen för arkeologiska undersökningar

UV Öst

Roxengatan 7, 582 73 Linköping

Tel. 013-24 47 00

Fax 013-10 13 24

uvost@raa.se

www.raa.se/uv

Produktion och layout Britt Lundberg

Grafik Lars Östlin

Foto Johan Westerlund

Fyndteckningar Fredrik Molin

Tryck JUST NU, Linköping 2004

Kartor ur allmänt kartmaterial, ©Lantmäteriverket, 801 82 Gävle. Dnr L 1999/3.

© 2004 Riksantikvarieämbetet

UV Öst, Rapport 2004:17

ISSN 1404-0875

Innehåll

Inledning 5

Fornlämningsmiljö och topografi 6

Den arkeologiska utredningen, etapp 1 7

Syfte och metod 7

Genomförande och resultat 7

Inledande sammanställning av fornlämningsmiljön 7

Specialinventering 9

Sammanfattning med tabell 12

Den arkeologiska utredningen, etapp 2 15

Syfte och metod 15

Genomförande och resultat 15

Resultat för respektive undersökningsplats 16

Utvärdering och vidare åtgärder 22

Referenser 23

Administrativa uppgifter 23

Bilaga 1. Anläggningsbeskrivningar 24

Bilaga 2. Beskrivning över nyupptecknade UV-nummer 24

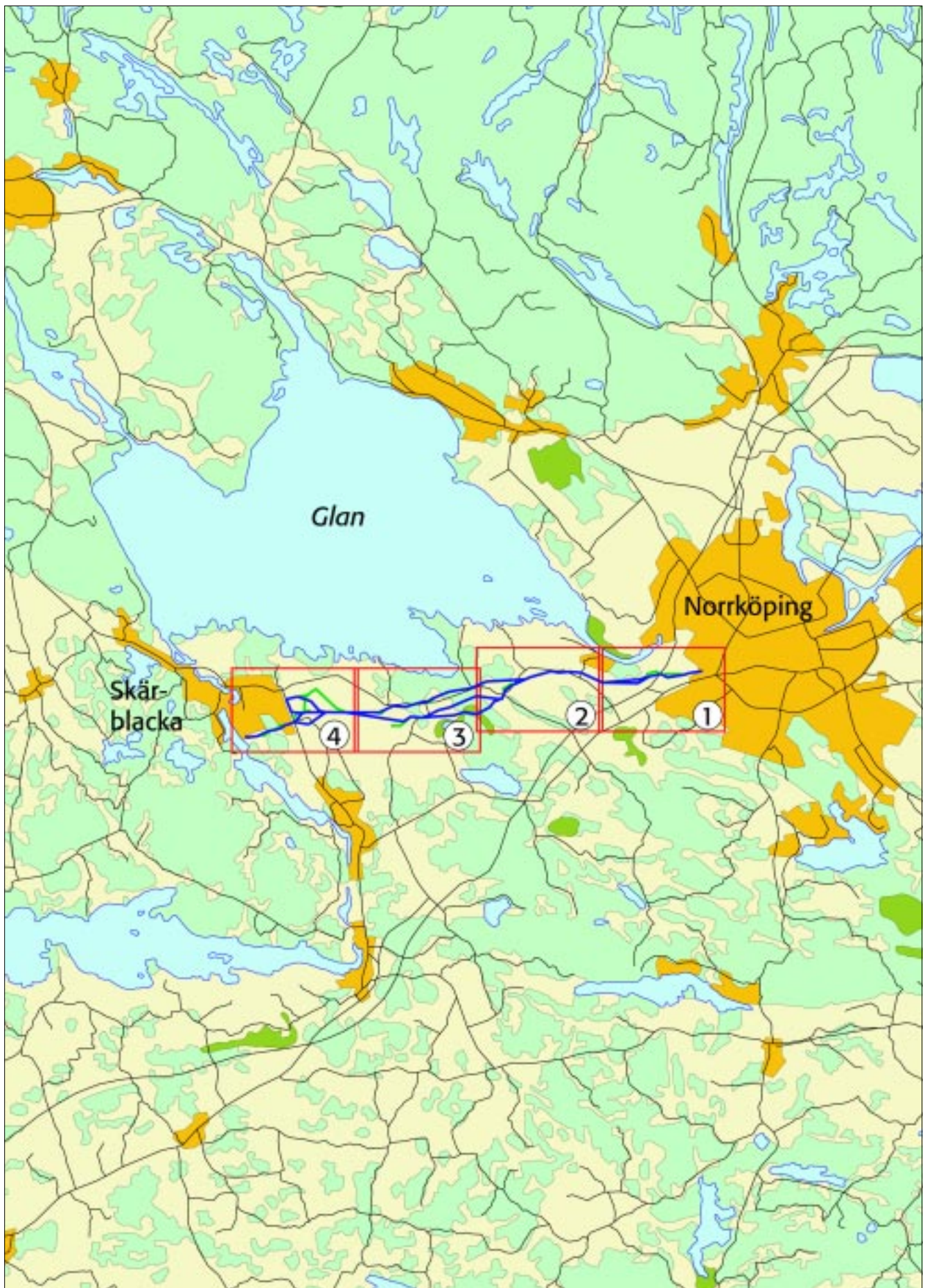

Fig 1. Utdrag ur Röda kartan med utredningarnas sträckning markerad. Skala 1:150 000.

Arkeologisk utredning, etapp 1 och etapp 2

Nya fornlämningar mellan Skärblacka och Norrköping

Sedan 1999 har planer funnits hos Sydkraft AB (tidigare Norrköping Miljö och Energi) på en överföringsledning av vatten och avlopp mellan Skärblacka och Norrköping. Utredningen, med syfte att finna en lämplig ledningssträckning, startades av VBB VIAK som ansökte hos Länsstyrelsen om en arkeologisk utredning, etapp 1. Denna utredning kom till stånd först under våren 2003 och utfördes av UV Öst där hänsyn togs till fornlämningsbilden längs de först framtagna ledningsalternativen.

Den arkeologiska utredningen, etapp 1, utgjordes av en genomgång av fornminnesregistret samt litteratur-, arkiv-, och kartstudier för att hitta indikationer på fornlämningar. Hela sträckan specialinventerades härefter av två arkeologer och fornlämningsbilden kunde sammanställas.

Den arkeologiska utredningen, etapp 1, resulterade i ett antal områden och platser där nya förslag från UV Öst lades till alternativa ledningssträckor. Härvidlag hade Enista AB tagit över entreprenaden. De flesta ändringarna kunde anammas till förmån för fornlämningsbilden och ledningen lades om flera gånger enligt UV Östs och Länsstyrelsens önskemål.

Vid ett antal lokaler kunde ej ledningssträckningen läggas om för att undvika möjliga fornlämningar varvid dessa platser blev föremål för en arkeologisk utredning, etapp 2. Alla lokaler undersöktes med hjälp av sökschaktsgrävning för att konstatera om lagskyddad fornlämning skulle kunna beröras av exploateringsföretaget. Vid hälften av dessa lokaler påträffades fornlämningar i form av härdar och/eller stolphål varför det kan bli aktuellt med ytterligare arkeologiska åtgärder.

Inledning

Redan 1999 startades av dåvarande Norrköping Miljö och Energi, numera Sydkraft AB, planer på en 2,5 mil lång överföringsledning av vatten och avlopp mellan Skärblacka och Norrköping. Uppdraget att utföra projektet gavs åt VBB VIAK för att finna en lämplig ledningssträcka. Numera har Enista AB huvudansvaret för projektet. Hela projektets målsättning har varit att placera ledningen på så vis att en minimal påverkan på våra lagskyddade fornlämningar skulle göras och har i dagsläget lyckats väl.

Under den arkeologiska utredningen, etapp 1, fick Riksantikvarieämbetet UV Öst i uppdrag att sammanställa fornlämningsbilden längs hela ledningssträckan och att specialinventera denna. Som underlag har Enista AB tillhandahållit kartmaterial med ett huvudalternativ samt flera alternativa sträckningar. De ledningsalternativ som redovisats i kartmaterialet är inte exakta utan markerar en zon om ca 25 – 30 meters bredd inom vilken det är önskvärt att ledningarna slutligen borde kunna placeras. Inom dessa zoner finns ett antal registrerade fornlämningar samt lokaler som bedömdes kunna innehålla omarkerade fornlämningar, såsom topografiskt lämpliga boplatslägen. Inom zonerna har också ett antal arkeologiska undersökningar utförts under 1900-talet (se nedan). Flera platser bedömdes kunna påverkas både direkt och indirekt av exploateringsföretaget.

När utredningen, etapp 1 var sammanställd med förslag på ändringar av ledningssträckan, så att en minimal påverkan av fornlämningar hade uppnåtts och att ledningsalternativet var genomför-

bart för Enistas del, kvarstod ändå 7 lokaler där UV Öst hade bedömt att omarkerade fornlämningar kunde finnas. Dessa lokaler blev undersökta via sökschaktsgrävning för att konstatera om lagskyddade fornlämningar skulle kunna beröras av exploateringsföretaget, en arkeologisk utredning etapp 2 blev aktuell.

De arkeologiska utredningarna utfördes efter beslut från Länsstyrelsen i Östergötlands län.

Projektgruppen har bestått av Annika Helander, Lars Lundqvist, Fredrik Molin, Pia Nilsson och Johan Westerlund. Sistnämnde genomförde den arkeologiska utredningen, etapp 2, och har sammanställt denna rapport.

Fornlämningssmiljö och topografi

De planerade ledningsalternativen löper genom Borgs och Kullerstads socknar, från Norrköping i öster till Skärblacka i väster. Höjden över havet varierar mellan 20 och 40 m. Sträckan går i sin västra del parallellt med sjön Glans södra strand. I öster rinner Motala ström cirka 500 m norr om den planerade sträckningen. Såväl vattenkontakten som höjden över havet indikerar att området varit attraktivt från stenåldern och framåt. Idag karaktäriseras sträckningen av det böljande landskapet med utnyttjande av åker och ängsmark i öster. Ungefär halvvägs till Skärblacka ligger ett parti med övervägande skogsmark, där också de små sjöarna Stora och Lilla Runken är belägna. Inom detta parti ligger också Borggölsbergets fornborg på dess högsta punkt. I den västra delen är det återigen den odlingsbara marken som utnyttjas. Sedan några decennier tillbaka odlas det även på den forna Laxfjärdens botten.

Bilden av de kända fornlämningarna visar framför allt två områden med mycket tät fornlämningsförekomst. Det östra området innehåller en stor mängd hällristningsområden. Den planerade sträckningen ansluter här till ett av Sveriges mest omfattande hällristningsområden, där bl a Himmelstalslundslokaler ingår. Ristningarna visar att området utgjort en central plats under bronsåldern. Tidigare undersökningar har visat att omfattande grav- och boplatssområden kan finnas i anslutning till ristningslokaler.

Det västra området karaktäriseras av flertalet gravfält, gravgrupper och enstaka gravar. En stor mängd undersökningar har visat att det kan finnas ett betydande antal omarkerade gravar samt boplatser i anslutning till ovan mark synliga gravar. Mellan dessa områden är det till synes glest mellan fornlämningarna. Sträckningen löper här bland annat över den forna sjön Laxfjärdens botten. Värt att nämna i sammanhanget är att ett folkvandringstida spänne av guld hittats vid sjösänkningen, dock saknas uppgift om exakt fyndplats (Månadsbladet 1898-99). Sjöns stränder kan innehålla goda lägen för stenåldersboplatser. Vidare passerar sträckningen Borggölsbergets fornborg, och skär sedan genom den undersökta järnåldersboplatser vid Högby gamla tomt.

- Det kända fornlämningsbeståndet längs ledningssträckan visar tydligt en bronsåldersmiljö i öster där också en av Sveriges mest omfattande hällristningslokaler ingår.
- I väster ligger området runt Kullerstad med omnejd med sina omfattande gravfält, gravgrupper och enstaka gravar vilket utgör ett typiskt järnålderslandskap.
- Närheten till både Glan, den forna Laxfjärden och i viss mån Herrebrokärret stärker fornlämningsbilden genom att det är inom dessa typer av naturmiljöer vi idag hittar fornlämningar från alla tidsperioder, såväl sten-, brons- och järnålder.

För ytterligare fördjupning i tidigare undersökningar och utförligare beskrivningar av fornlämningsmiljön hänvisas till redan gjorda undersökningar inom utredningsområdet (Kaliff, A. 1992, Larsson, L Z. 1994, Lindeblad, K. 1995, Skjöldebrand, M. 1995 och Ångeby, G. 1994).

Den arkeologiska utredningen, etapp 1

Syfte och metod

Den arkeologiska utredningen, etapp 1, syftar till att sammanställa och redovisa kända samt nypåträffade fornlämningar och att anvisa lägen där möjliga fornlämningar berörs. Utredningen inleddes med en genomgång av fornminnesregistret. Därefter studerades arkiv- och kartmaterial för att om möjligt hitta äldre uppteckningar eller indikationer på fornlämningar. Härfter specialinventerades hela ledningssträckan inom ledningszonerna varvid fornlämningsbilden och möjliga lägen kunde sammanställas. Påträffade lämningar och lägen har märkts ut på karta i skala 1:10 000 och beskrivits enligt modell från Riksantikvarieämbetets fornminnesregister.

Genomförande och resultat

Under våren 2003 påbörjades arbetet med en genomgång av tillgängligt arkiv- och kartmaterial. Till att börja med sammanställdes redan tidigare registrerade lämningar i fornminnesregistret och beskrivs nedan med RAÄ-nummer. Dessa är också markerade på kartan och presenteras här sockenvis från öster till väster. Dessutom sammanställdes redan utförda undersökningar och utredningar längs ledningssträckan samt lösfynd. Följande lämningar ligger inom ett närområde som uppgår till omkring 200 meter på ömse sidor av ledningen. I det inledande utredningsskedet var också avsikten att sammanställa fornlämningsmiljön i närområdet.

Inledande sammanställning av fornlämningsmiljön

Borgs sn

- RAÄ 181: Skålgropsförekomst.
- RAÄ 206: Eneby gamla tomt. Schaktkontroll 1991. Kulturlager, tidig medeltid.
- RAÄ 16: Järnåldersgravfält, högar och stensättningar.
- RAÄ 16:2: Utredning – sökschaktsgrävning 1989, boplat.
- RAÄ 178: Hällristningar, fotsulor och skålgropar.
- RAÄ 272: Hällristningar, 3 skepp, figurer och skålgropar.
- RAÄ 273: Skålgropar.
- RAÄ 268: Skålgropsförekomst.
- RAÄ 17: Hällristningar.
- RAÄ 271: Hällristning.
- RAÄ 33: Hällristning och skärvtensförekomst.
- RAÄ 176: Hällristning.
- Skälv & Borg: Arkeologisk förundersökning 1993, kulturlager SO om Skälvs gård.
- RAÄ 23 – 27: Hällristningar, skålgropar.
- RAÄ 18: Skålgropsförekomst.
- RAÄ 19: Hällristningar.
- RAÄ 20: Hällristningar.
- RAÄ 21: Skålgropsförekomst.
- RAÄ 22: Skålgropsförekomst.
- RAÄ 27: Hällristningar, osäker skärvtenshöj och fyndplats.
- RAÄ 277: Arkeologisk undersökning 1989, gravfält, yngre järnålder.
- RAÄ 186+99: Arkeologisk undersökning 1989, Högby gamla tomt, boplat från romersk järnålder – vikingatid.
- RAÄ 95: Skålgropar.
- RAÄ 94: Skålgropar.
- RAÄ 71: Gravfält, 7 runda stensättningar.
- RAÄ 49: Stensättning och skärvtenshöj. Schaktkontroll 1998, V om RAÄ 49, boplat.
- RAÄ 48: Skålgrop.
- RAÄ 46: Hällristning.
- RAÄ 47: Skålgrop. Schaktkontroll 1998, skärvtensförekomst i åkern intill RAÄ 46, 47.
- RAÄ 91: Borttaget röse.
- RAÄ 44: Hällristning.

RAÄ 45:	Hällristning.
RAÄ 89:	Skålgropsförekomst.
RAÄ 239:	Stensättning.
RAÄ 292:	Skärlunda gamla tomt.
RAÄ 93:	Gäfverstads gamla tomt.
RAÄ 234:	Gravfält, 60x40 m.
RAÄ 222:	Stensättningar.
RAÄ 88:	Tre gravhögar.
RAÄ 83:	Gravfält, runda stensättningar.
RAÄ 82:	Milstolpe.

Kullerstads sn

RAÄ 85:	Stensträng.
RAÄ 2:	Fornborg, Borggölberget.
RAÄ 9:	Rund stensättning.
RAÄ 83:	Stensättningsliknande lämning.
RAÄ 16:	Stensättningar.
RAÄ 174:	Stensättningsliknande förhöjning.
RAÄ 22:	Gravfält, 50 anläggningar, hög, domarringar, runda stensättningar.
RAÄ 46 – 4:	Stensättningar, runda och kvadratiska. Schaktkontroll 1998 en ev fyrsidig stensättning.
RAÄ 47 – 2:	Stensättningar, rund och kvadratisk. S om RAÄ 47 finns boplatsläge enligt utredning för väg 215 (Larsson, L Z. 1994).
RAÄ 119:	Stensättning.
RAÄ 50 – 15:	Runda stensättningar.
RAÄ 66:	Gravfält, 10 runda stensättningar.
RAÄ 49 – 4:	Runda stensättningar.
RAÄ 82 – 1:	Osäkra stensättningar.
RAÄ 48:	Loftbod.
RAÄ 67:	Rund stensättning.
RAÄ 92:	Område med fossil åker, enligt utredning för väg 215 (Larsson, L Z. 1994).
RAÄ 81:	Stensträng.
RAÄ 45:	Gravfält Galgbacken, ca 30 runda stensättningar.
RAÄ 101:	Boplatz påträffad vid utredningsgrävning.
Boplatsläge:	Enligt utredning för väg 215 (utredningens Obj IX) (Larsson, L Z. 1994).
Boplatsläge:	Enligt utredning för väg 215 (utredningens Obj X) (Larsson, L Z. 1994).
Boplatsläge:	Enligt utredning för väg 215, Förbifart Skärblacka (utredningens Obj IX) (Ulfhielm, A. 1995).
RAÄ 80:	Rund stensättning.
RAÄ 68 – 2:	Borttagna stensättningar.
RAÄ 44:	Gravfält, 20 anl, hög och runda stensättningar.
RAÄ 88:	En osäker rest sten.
RAÄ 86:	En osäker hög.
RAÄ 34:	Gravfält, 20 stensättningar.
RAÄ 32:	Gravfält, 5 anläggningar

Lösfynd, Kullerstads sn

- Prästgården, ÖLM 3547, omkring 1932 en ögonfibula anträffad i en backe intill ett gravfält vid Kullerstads prästgård.
- Lundby, invid Laxfjärdens sydöstra del, ett guldhänge hittades i en höglänt kulle, en imitation av romersk aureus från kejsar Probus (276 – 82 e Kr). 1890-tal.
- Laxfjärdens, vid sänkning hittades ett folkvandringstida spänne av guld, trol 1870-tal.

Specialinventering

Utifrån sammanställningen utfördes en specialinventering längs hela sträckan av två arkeologer från UV Öst för att om möjligt inskränka arbetsområdet ur såväl ett fornlämningsperspektiv som ett för ledningen praktiskt alternativ. Denna inventering resulterade i att ett antal registrerade lämningar samt nyupptäckta lämpliga boplatsslägen kunde konstateras komma i direkt beröring med den planerade huvudsträckningen eller av alternativa sträckningsförslag.

Utredningsområdets fornlämningar och kulturlämningar redovisas sockenvis. Lämningar som redan tidigare fanns registrerade i fornlämningsregistret redovisas nedan med RAÅ-nummer. De nyupptäckta fornlämningarna eller möjliga fornlämningar har erhållit tillfälliga UV-nummer i avvaktan på att de ska antecknas i det centrala fornminnesregistret (FMR). Platser där möjliga fornlämningar kan finnas (främst boplatsslägen med tillhörande ytor för till exempel odling och/eller gravar) är beskrivna med Objekt-nummer. Dessa platser ska endast registreras i FMR om en fortsatt utredning kan konstatera att de innehåller fornlämningar. Objekten är markerade på kartan med en streckad linje för att poängtera att ingen fast begränsningslinje kan anges före ytterligare utredningar eller undersökningar. I text och tabell anges objekten som ”boplatsslägen” vilket bör förtydligas. Med ett lämpligt boplatssläge menas att platsen är ett lämpligt aktivitetsområde där såväl boplatser som gravar, odlingslämningar och aktiviteter hörande till dessa kan ingå. Vikten av att markera dessa områden har visat sig i ett stort antal undersökningar, där man i närheten av enstaka synliga fornlämningar påträffat omfattande grav- och boplatsområden.

Nedan beskrivs samtliga lämningar som direkt berörs av planerad huvudsträckning eller alternativa sträckningsförslag, från öster till väster.

Borgs sn

Objekt I

Området utgör ett topografiskt lämpligt boplatssläge som ansluter till ett impediment i N och en höjdrygg med berg i dagen i SV. Ligger på samma åsrygg som ansluter till Eneby gamla tomt i NV.

UV 3

Boplat. Åkermark i direkt anslutning till Skälv. Fynd av bearbetad kvarts, flinta och skärvsten i stor del av åkerytan. I åkern ligger flera impediment med hållristningslokaler, bl a RAÅ 271, 33, 34, 35 och 36. Gårdsnamnet Skälv är mycket gammalt och undersökningar runt gården har visat på lämningar från bronsåldern och framåt.

Objekt II

Topografiskt lämpligt boplatssläge. Höjden ligger i ett sammanhang där hållristningslokalen, RAÅ 23 – 27, hållristningslokalen RAÅ 20 – 22 samt boplatsslämningar och hållristningarna RAÅ 16, 16:2 & 17, omgärdar den.

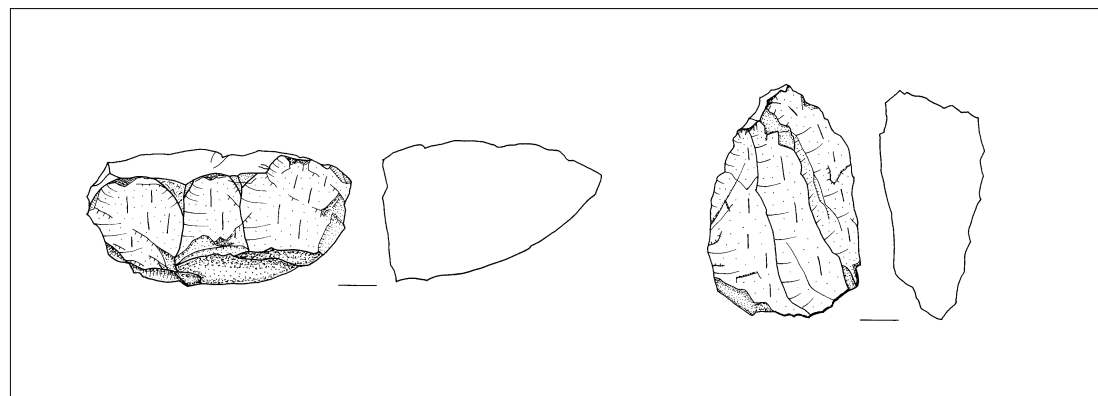

Fig 2. Sagna kvartskärnor från UV 3. T v plattformskärna och t h bipolär kärna. Skala 1:2.

RAÄ 23 – 27

Hällristningar och skålgropar. Även plats för torp vid RAÄ 26. Topografiskt lämpligt boplatsläge invid och mellan RAÄ 23 – 24.

Objekt III

Topografiskt lämpligt boplatsläge, delvis i sydsluttning till en större förhöjning i landskapet med berg i dagen som kröns av gravfältet RAÄ 71. I S höjs åter marken med berg i dagen och innehåller både skålgropar och en boplat från romersk järnålder – vikingatid vid Högby gamla tomt, RAÄ 94, 95, 99, 186 (undersökt 1989).

Objekt IV

Topografiskt lämpligt boplatsläge i svagt sluttande åkermark mellan Skärlunda gamla tomt (RAÄ 292)/Gäfverstads gamla tomt (RAÄ 93) och ett mindre vattendrag. I samma sluttning återfinns ett par impediment med hällristningar (RAÄ 44 – 45) och platsen för ett borttaget röse (RAÄ 91).

Objekt V

Topografiskt lämpligt boplatsläge. Höjden ansluter i NV till Herrebrokärret. På samma höjd finns berg i dagen. Marken planar ut mot SO och bildar en mindre terrass vilket också är platsen för en yngre nedbrunnen arbetarbostad.

Objekt VI

Topografiskt lämpligt boplatsläge. Terrassliknande mindre hagmark delvis omgärdad av berg i dagen. Ansluter i Ö mot områdets högsta punkt där det i dagsläget finns en gårdsbyggnad. Cirka 75 m mot V på samma nivå finns två registrerade stensättningar (RAÄ 222).

Kullerstads sn

Objekt VII

Topografiskt lämpligt boplatsläge. Även plats för torp.

Objekt VIII

Topografiskt lämpligt boplatsläge alldeles invid strandkanten av den numera utdikade Laxfjärden. Området ligger i sydsluttning till den höjd som stensättningarna RAÄ 9 och 83 kröner. Närmast den forna strandkanten finns flera platåliknande ytor som sannolikt utgjort lämpliga boplatslägen.

Objekt IX

Topografiskt lämpligt boplatsläge alldeles invid strandkanten av den numera utdikade Laxfjärden. Området ligger i sydsluttning till en höjd som har ett registrerat gravfält, RAÄ 22, som innefattar 50 anläggningar, bl a en hög, domarringar och runda stensättningar.

Objekt X

Topografiskt lämpligt boplatsläge alldeles invid strandkanten av den numera utdikade Laxfjärden. Området ligger i SV-sluttning till en åsrygg som också utgjort strandkant till Laxfjärden och som innefattar flera runda och kvadratiska stensättningar, RAÄ 46 och 47.

Objekt XI

Topografiskt lämpligt boplatsläge. Området utgörs idag av Högstads gård med flera registrerade fornlämningar från järnålder och framåt (RAÄ 48, 49, 50, 66, 67, 82). Hela den förhöjning i landskapet som Högstads gård ligger på, har sannolikt varit ett ypperligt boplatsläge från stenålder och framåt.

UV 5

Fyndplats av spånskrapa. Topografiskt lämpligt boplatsläge i östsluttning alldeles invid två gravfält, RAÄ 50 och RAÄ 66.

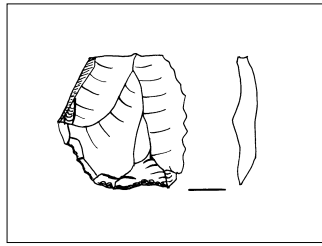

Fig 3. Spånskrapa i flinta från UV 5.
Skala 1:1.

RAÄ 82

En osäker stensättning.

Objekt XII

Ett större område med topografiskt lämpliga grav- och boplatslägen som bland annat innefattar RAÄ 101 (boplats), RAÄ 45-Galgbacken (gravfält), RAÄ 81 (stensträng) och Kullerstads kyrka. Området ingår dessutom i Länsstyrelsens kulturhistoriska miljöer i kulturminnesvårdsprogrammet från 1983.

RAÄ 101

Boplatst konstaterad vid undersökning genom sökschaktsgrävning.

Objekt XIII

Topografiskt lämpligt boplatstläge mellan Högstads gård och Kullerstads prästgård och platsen för äldre fägata.

Objekt XIV

Topografiskt lämpligt boplatstläge på samma åsrygg som Kullerstads prästgård. Inom området finns flera registrerade fornlämningar, RAÄ 34 som är ett gravfält med 20 runda stensättningar, RAÄ 80 som är en rund stensättning, RAÄ 68 som är platsen för två borttagna stensättningar samt de nyupptäckta stensättningarna UV 6 i omedelbar närhet.

UV 6

Nyupptäckta gravar inom hästhage till Kullerstads prästgård bestående av; två närmast runda stensättningar, 7x6 m, en rektangulär stensättning, 2,5x3 m och en rund stensättning med något oklar begränsning.

UV 7

En gravhög? Rund, 8 m i diameter. Ligger i hagmark på impediment nära berghäll.

Sammanfattning med tabell

Utredningsområdet löper mellan två mycket fornlämningstäta platser. I öster ligger ett av Sveriges mest omfattande hällristningsområde (innefattar bl a Himmelstalund) och i väster ligger området runt Kullerstad med sina omfattande gravfält, gravgrupper och enstaka gravar.

Det kända fornlämningsbeståndet längs ledningssträckan visar också tydligt en bronsåldersmiljö i öster och ett tydligt järnålderslandskap i väster. Höjden över havet indikerar att lämningar från stenålder och framåt är möjligt att återfinna längs hela sträckan. Närheten till både Glan, den forna Laxfjärden och i viss mån Herrebrokärret stärker fornlämningsbilden i så motto att det är inom dessa typer av naturmiljöer vi idag hittar fornlämningar från alla tidsperioder, såväl sten-, brons-, och järnålder.

Efter genomförd utredning går det att konstatera att bilden består, men att ett flertal goda lägen tillkommit, avseende boplatser, gravar och aktivitetsområden.

Genom åren har väldigt många undersökningar visat på att det ofta finns ett omfattande grav- och/eller boplatssområde i närheten av enstaka synliga fornlämningar. De markerade boplatslägena har till syfte att peka ut de mest sannolika lägena för ommarkerade fornlämningar.

Tabellen redovisar samtliga noterade lämningar inom utredningsområdets olika sträckningsförslag. Redovisningen sker sockenvis från öster till väster.

Under rubriken källa anges om lämningen är registrerad i fornminnesregistret (Fmr), om den är påträffad under specialinventeringen (Inv) eller om den finns noterad på historiska kartöverlägg (Lmv).

Rubriken status redovisar lämningar i två olika nivåer, fornlämning och möjlig fornlämning. Statusnivån ”fornlämning” avser fastställda fornlämningar enligt KML, där nästa steg vid eventuell exploatering är en arkeologisk förundersökning i syfte att avgränsa lämningen. ”Möjlig fornlämning” avser lämningar eller platser som föranleder fortsatt utredning etapp 2 för att konstatera om fornlämning finns eller ej. Fortsatta åtgärder anges under ”Åtgärdsförslag”. Beslut om åtgärder fattas av Länsstyrelsen.

Under ”kommentar” har UV Öst gjort en bedömning efter samtal med berörda parter om att ett nytt sträckningsförslag kan vara den bästa lösningen, och eventuellt var ledningen bör placeras.

För ett par av dessa objekt råder speciella omständigheter för att kunna undantas utan vidare arkeologiska åtgärder. Objekt IV i närheten av Skärlunda gamla tomt (RAÄ 292) och Gäfverstads gamla tomt (RAÄ 93) i sydsluttning ned mot ett vattendrag ska, enligt Enista och GF-konsult, ledningen läggas så nära vattendraget som möjligt. Ju närmare vattendraget desto bättre, helst i den utdikade å-kanten. Ledningen får under inga omständigheter placeras längre upp i åkermarken. Vid UV 3 och överföringen under E4:an gäller att ledningen placeras utmed norra sidan av Ektorps väg/grusväg, eller så nära denna som möjligt. Ju närmare vägen desto bättre. Ute på åkern på ömse sidor om E4:an finns redan konstaterade boplatslämningar och/eller hällristningar. Området är mycket känsligt ur fornlämningsynpunkt.

Lämningar som direkt berörs av planerad huvudsträckning eller av alternativa sträckningsförslag

Socken	Nummer	Typ	Källa	Status	Åtgärdsförslag	Anmärkingar	Kommentar
Borg	Objekt I	Boplatsläge	Inv	Möjlig fornlämning	Utredning, etapp 2	–	–
Borg	UV 3	Boplats	Inv	Fornlämning	Förundersökning	laktagna fynd	Nytt sträckningsförslag.
Borg	Objekt II	Boplatsläge	Inv	Möjlig fornlämning	Utredning, etapp 2	–	Nytt sträckningsförslag.
Borg	RAÄ 23 – 27	Hällristningar	Fmr, Lmv, Inv	Fornlämning/ Möjlig fornlämning	Förundersökning/ Utredning, etapp 2	Även plats för tidigare torp	Nytt sträckningsförslag.
Borg	Objekt III	Boplatsläge	Inv	Möjlig fornlämning	Utredning, etapp 2	–	–
Borg	Objekt IV	Boplatsläge	Inv	Möjlig fornlämning	Utredning, etapp 2	–	Nytt sträckningsförslag.
Borg	Objekt V	Boplatsläge	Inv	Möjlig fornlämning	Utredning, etapp 2	–	Nytt sträckningsförslag.
Borg	Objekt VI	Boplatsläge	Inv	Möjlig fornlämning	Utredning, etapp 2	–	Sträckningen föreslås läggas i befintlig väg.
Kullerstad	Objekt VII	Boplatsläge	Inv, Lmv	Möjlig fornlämning	Utredning, etapp 2	Även plats för torp	Nytt sträckningsförslag.
Kullerstad	Objekt VIII	Boplatsläge	Inv	Möjlig fornlämning	Utredning, etapp 2	–	Nytt sträckningsförslag.
Kullerstad	Objekt IX	Boplatsläge	Inv	Möjlig fornlämning	Utredning, etapp 2	–	Nytt sträckningsförslag.
Kullerstad	Objekt X	Boplatsläge	Inv	Möjlig fornlämning	Utredning, etapp 2	–	Nytt sträckningsförslag.
Kullerstad	Objekt XI	Boplatsläge	Inv	Möjlig fornlämning	Utredning, etapp 2	Innefattar UV 5, RAÄ 82	Nytt sträckningsförslag.
Kullerstad	UV 5	Fyndplats	Inv	Möjlig fornlämning	Utredning, etapp 2	lakttaget fynd, inom Objekt XI	Nytt sträckningsförslag.
Kullerstad	RAÄ 82	Gravar?	Fmr	Fornlämning	Förundersökning	Inom Objekt XI	Nytt sträckningsförslag.
Kullerstad	Objekt XII	Boplatsläge	Inv	Möjlig fornlämning	Utredning, etapp 2	Innefattar RAÄ 101	Nytt sträckningsförslag.
Kullerstad	RAÄ 101	Boplats	Fmr	Fornlämning	Förundersökning	Inom Objekt XII	–
Kullerstad	Objekt XIII	Boplatsläge	Inv	Möjlig fornlämning	Utredning, etapp 2	–	Nytt sträckningsförslag.
Kullerstad	Objekt XIV	Boplatsläge	Inv	Möjlig fornlämning	Utredning, etapp 2	Innefattar UV 6	Sträckningen föreslås läggas i befintlig väg. Nytt sträckningsförslag.
Kullerstad	UV 6	Gravar	Inv	Fornlämning	Förundersökning	Inom Objekt XIV	Nytt sträckningsförslag.
Kullerstad	UV 4	Grav?	Inv	Möjlig fornlämning	Förundersökning	–	Nytt sträckningsförslag.

Fig 4 – 9. 4. Objekt XI. Schakt 32 precis vid den forna Laxfjärdens strandkant till höger. RAÄ 47 på höjden i bakgrunden. Från S.

5. Objekt V. Schakt 28 närmast kameran som innehöll flera anläggningar. Från SV.

6. Objekt V. Schakt 26 på krönet av den nypptäckta boplatsen. Från V.

7. Objekt V. Översikt av området där den nypptäckta boplatsen påträffades. Boplatsen ligger på krönet i utkanten av åkerytan med berg i dagen på dess norra sida. Från SV.

8. Objekt XIV. Schakt 42 med ett par större stolphål. På krönet vid Kullerstads prästgård. Från Ö.

9. Objekt III. Översikt, där de nypptäckta fornlämningarna ligger alldeles bakom kameran. Herrebrokärret i fonden. Från Ö.

Den arkeologiska utredningen, etapp 2

Syfte och metod

Syftet med den arkeologiska utredningen, etapp 2, är att avgöra om fast fornlämning finns inom de utpekade potentiella boplatslägena.

Vid den arkeologiska utredningen, etapp 2, kommer sökschaktsgrävning med grävmaskin att ske. Matjorden banas av skiktvis till den nivå där eventuella anläggningar finns bevarade, här sker framrensning med handredskap. När tillräckligt underlag finns för att fornlämning skall kunna konstateras avbryts grävningen. Utredningen mäts in med D-GPS (Differential GPS), resultatet dokumenteras och bearbetas i Riksantikvarieämbetets informationssystem Intrasis.

Genomförande och resultat

Efter avslutad utredning, etapp 1, vidtog arbetet för Enistas del att om möjligt projektera för nya sträckningsförslag där minimal påverkan på fasta fornlämningar var målet, och i detta skede rörde sig ändringarna mestadels om mindre justeringar. Enista, under ledning av Mårten Lind, var mycket välvilligt inställda och arbetade fram flera ändringar under kontinuerlig kontakt med UV Öst och Enistas egna underentreprenörer. Av de 21 platser som den arkeologiska utredningen etapp 1, konstaterade som boplatslägen, eller var i närhet av fasta fornlämningar, kunde två tredjedelar lösas med alternativa ledningssträckor. De återstående sju blev således föremål för en arkeologisk utredning, etapp 2. Varför dessa sju platser inte kunde undgås beror dels på att vissa områden är allt för fornlämningstäta, och dels på att ledningen bara kan krökas inom vissa gränser och marginaler.

De kvarvarande lokaler som kom att undersökas med sökschaktsgrävning var: Objekt I, mellan RAÄ 23 – 24, Objekt III, Objekt V, Objekt VI, Objekt X, Objekt XIV.

Under cirka en och en halv vecka i oktober månad 2003 utförde en arkeolog från UV Öst och en grävmaskinist med tillhörande grävmaskin sökschaktsgrävning på dessa platser. Grävningen startade i Skärblacka då det visade sig att, personalen från GF-konsult samtidigt var på platsen för att sätta ut den exakta placeringen av ledningen. Utsättningen hade startat i Skärblacka varför vi blev tvungna att följa deras tillvägagångssätt. Här nedan presenteras dock platserna i tidigare nämnd ordning från öster till väster.

All grävning utgjordes av mellan en till två skopbredder (bred skopa) i ledningens riktning. I ett fall togs två parallella schakt upp med några meters mellanrum för att konstatera om fornlämning fanns. Enligt Enista ska ett arbetsområde (eller schaktbredd) om högst 6 m bli aktuellt för ledningen, men om särskilda markförhållanden föreligger eller om andra krav från till exempel Länsstyrelsen ställs kan denna bredd minskas. UV Öst bedömde dock i varje enskilt fall om ytterligare schakt behövdes för att konstatera fornlämning.

Inga anläggningar grävdes bort. Matjorden banades skiktvis ned till anläggningsnivå och eventuella anläggningar framrensades med handredskap. Om inga anläggningar kunde iakttas grävdes vidare ned till orörd mark och med jämna mellanrum gjordes djupschaktningar för att kontrollera att inga eventuellt överlagrande jordmassor fanns.

Alla schakt mättes in med D-GPS (Differential GPS) och har registrerats i Riksantikvarieämbetets informationssystem Intrasis. Respektive schakt är markerade vid respektive objekt i kartmaterialet samt schakt där anläggningar har påträffats. Övrig dokumentation har bestått i ett antal digitala bilder av anläggningar och schakt samt beskrivande anteckningar. Några fynd av bearbetad kvarts har tillvaratagits.

Den totala schaktlängden uppgick till omkring 450 m fördelat på 46 schakt.

Resultat för respektive undersökningsplats

Objekt I

5 schakt över den högsta delen av höjden (schakt 1 – 5). Inga anläggningar, konstruktioner, kulturlager eller fynd kunde konstateras. Undergrund; gråbrun lera i alla schakt. I schakt 1 och 2 fanns ett tjockt lager, cirka 1 – 1,3 m, av påförda utfyllnadsmassor som till stor del bestod av lera. Enstaka fynd av recenta järnföremål. Denna höjd har således ursprungligen varit ändå tydligare och markerad i landskapet men har sannolikt, vid byggandet av befintliga vägar/trafikplats samt befintliga brunnar i närheten, blivit utfylld.

RAÄ 23 – 24

5 schakt över samma svaga höjdrygg som RAÄ 23 – 24 löper utmed (schakt 6 – 10). Inga anläggningar, konstruktioner, kulturlager eller fynd kunde konstateras. Undergrund; övervägande ljusbrun sand. I övrigt stenigt med stenar i storleksordningen 0,1x0,1 m. I schakt 6, 7 och 10 påträffades några långsgående, mycket raka, mörkfärgningar. Dessa hade karaktären av att vara spår av nutida odling. Mörkfärgningarna var grunda, mycket porösa och var helt fyndtomma.

Närheten till hällristningarna och skålgroparna indikerar också närhet till boplats alternativt gravfält. Inga spår av aktiviteter hörande till boplats eller gravfält kunde konstateras. Sannolikt ligger dessa aktivitetsområden högre upp i terrängen omkring RAÄ 25, 26 eller 27. Höjden vid RAÄ 26 är även plats för ett äldre torp.

Objekt III

13 schakt på åker och i hagmark över de högsta punkterna i ”sadelläget” mellan två bergsryggar (schakt 11 – 23). Anläggningar och kulturlager påträffades i schakt 13 och 16. I schakt 13 påträffades anläggningar som sannolikt är stolphål, del av rännor eller urlakade härdar. Fynd av bearbetad kvarts. Anläggningarna undersöktes ej. Undergrund; ljusbrun sandig silt.

I schakt 13 – 15 kunde inga anläggningar, konstruktioner, kulturlager eller fynd konstateras. Undergrund; ljusbrun sandig lera.

I schakt 16 påträffades ett kulturlager över stor del av schaktet. Inga anläggningar eller fynd kunde konstateras men lagret innehöll brunsvart fet kulturjord med flertalet små skärvstenar. Lagret var 0,05 – 0,15 m tjockt och oregelbundet. Sannolikt ett avsatt lager från en närliggande boplats.

Inga anläggningar, konstruktioner, kulturlager eller fynd kunde konstateras i schakt 16 – 23 i hagmarken på förhöjningens sydsluttning. Alla schakt hade ljusbrun kompakt lera som undergrund och saknade i stort sett inblandning av stenar.

Objekt V

5 schakt över den högsta punkten som löper mellan åkermark och hagmark (schakt 24 – 28). I schakt 26 och 28 påträffades flera anläggningar som bestod av stenskodda stolphål och härdar utmed höjdens sydsluttning. Undergrunden bestod av sandig morän i de högre partierna och med inblandning av lera mot de lägre delarna.

I schakt 24, 25 och 27 kunde inga anläggningar, konstruktioner, kulturlager eller fynd konstateras.

Objekt VI

3 schakt i terrassliknande hagmark i västsluttning till områdets högsta punkt (schakt 29 – 31). Inga anläggningar, konstruktioner, kulturlager eller fynd kunde konstateras i något av schakten. Undergrund; ljusbrun kompakt lera med liten inblandning av sten.

Objekt X

4 schakt i västsluttning på kanten av den forna strandkanten till Laxfjärden (schakt 32 – 35). Inga anläggningar, konstruktioner, kulturlager eller fynd kunde konstateras i något av schakten. Undergrund; ljusbrun kompakt lera utan inblandning av sten.

Objekt XIV (och XIII)

11 schakt togs upp över åsen där Kullerstads prästgård är belägen (schakt 36 – 46). Anläggningar påträffade i schakt 41 – 43 på områdets högsta punkt. Dessa schakt innehöll 4 anläggningar som utgjordes av två mycket tydliga härdar och två något diffusa stolphål/nedgrävningar. Fynd av bearbetad kvarts. Undergrunden bestod av sandig och grusig morän med inslag av en del större stenar.

Schakt 36 – 37 bestod endast av grundläggningsmassor/bärlager till den gamla Vickelbyvägen. Vägen är idag överväxt. Inga spår påträffades av den äldre fägatan som ska ha funnits på platsen.

I övriga schakt (38 – 40, 44 – 46) kunde inga anläggningar, konstruktioner, kulturlager eller fynd konstateras.

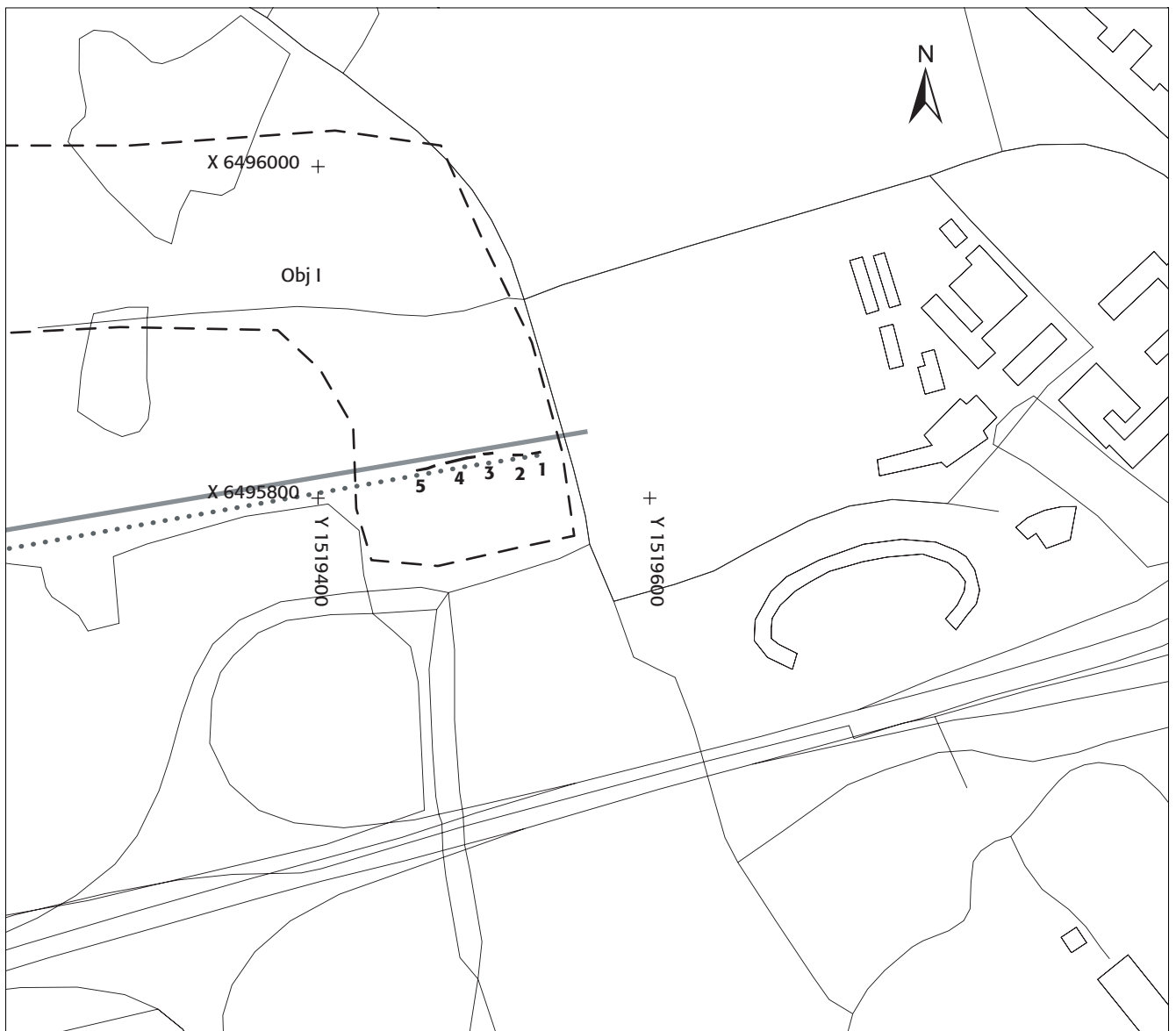

Fig 10. Området vid objekt I (Himmelstalund) med sökschakt markerade. Skala 1:4000.

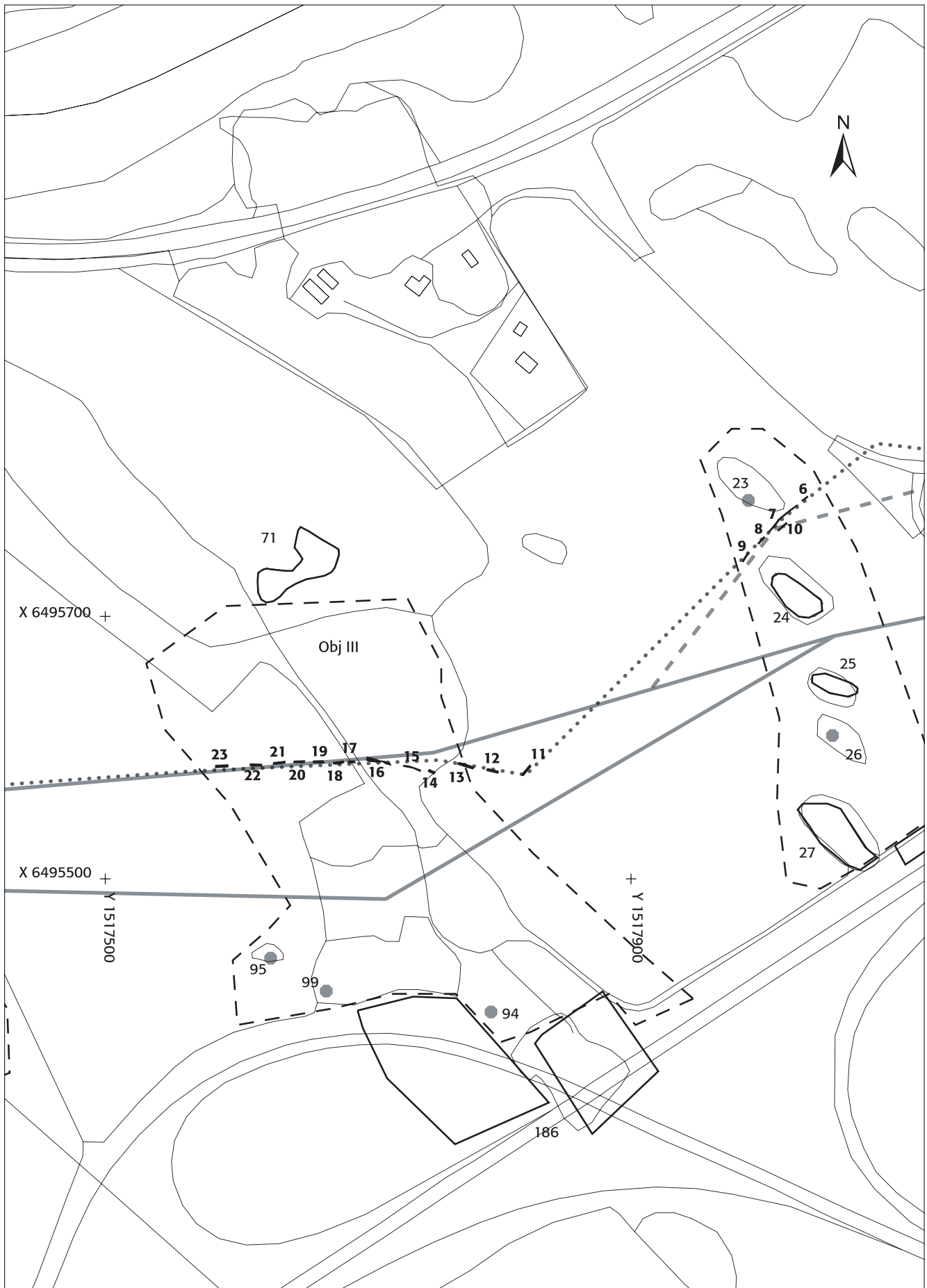

Fig 11. Områdena vid Objekt III (Högby gamla tomt) och RAÄ 23 – 27 med sökschakt markerade. Skala 1:4000.

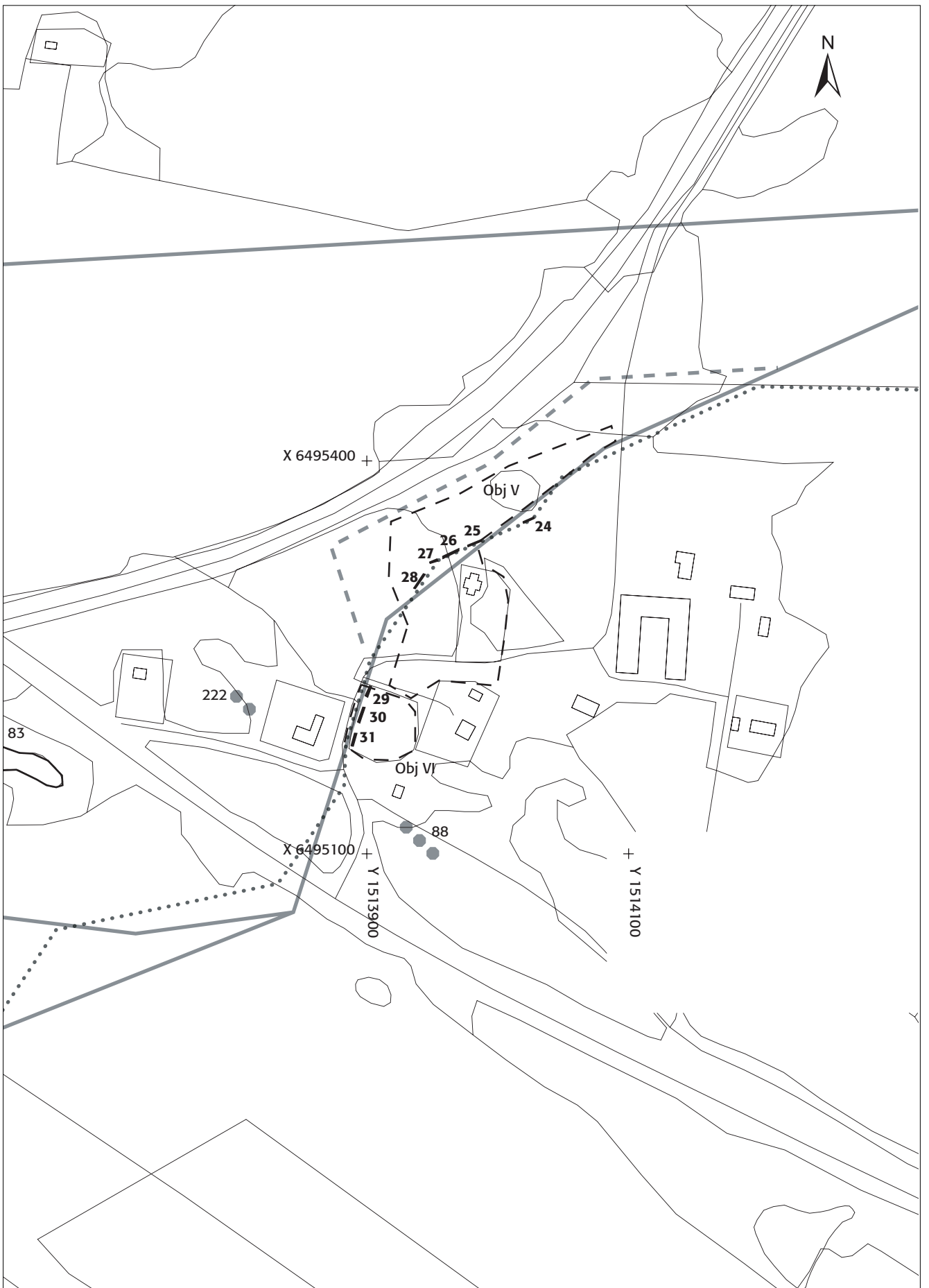

Fig 12. Områdena vid objekt V och VI (Torp och Månhem) med sökschakt markerade. Skala 1:4000.

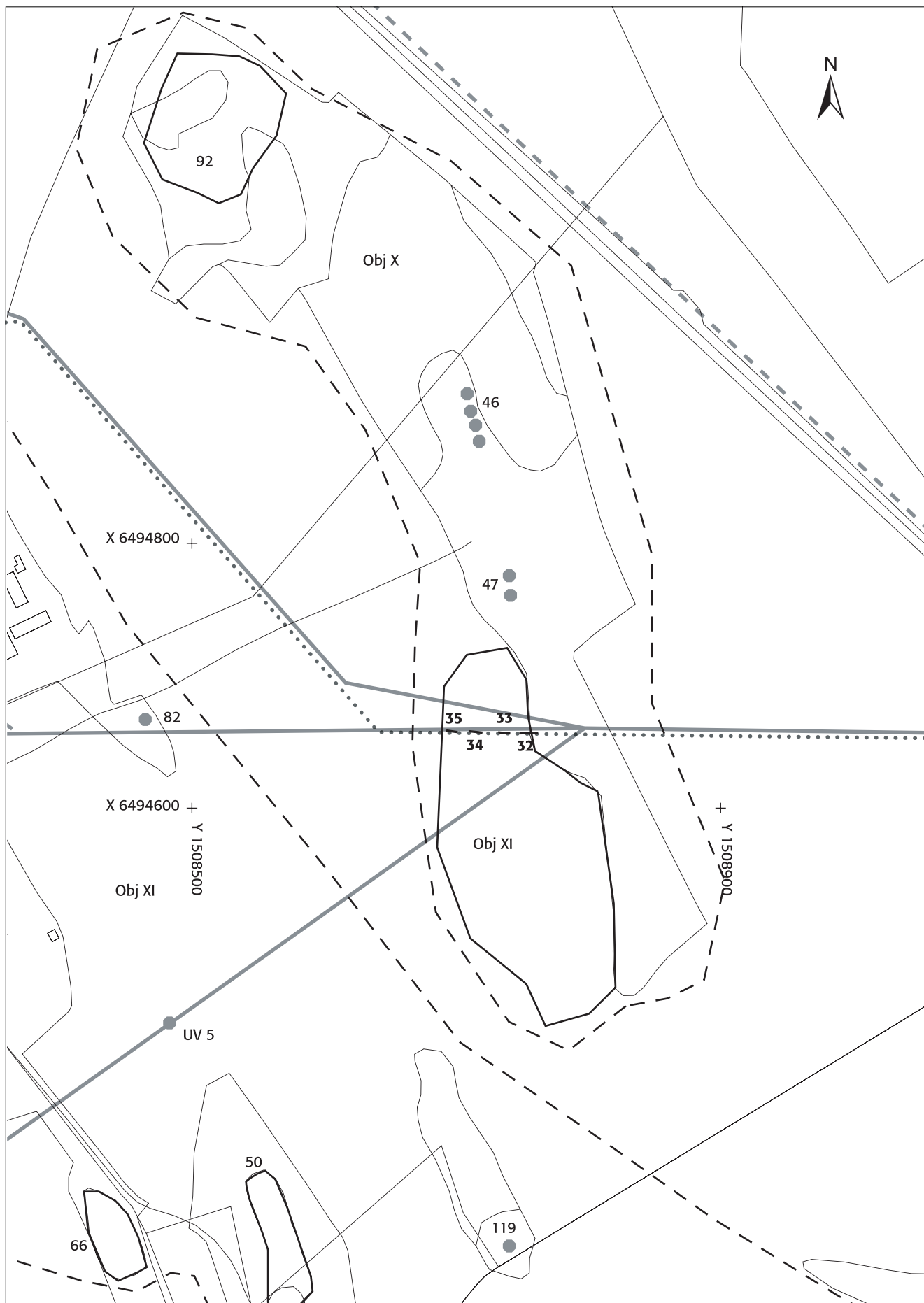

Fig 13. Området vid objekt XI (Högstad) precis vid Laxfjärdens strandkant med sökschakt markerade. Skala 1:4000.

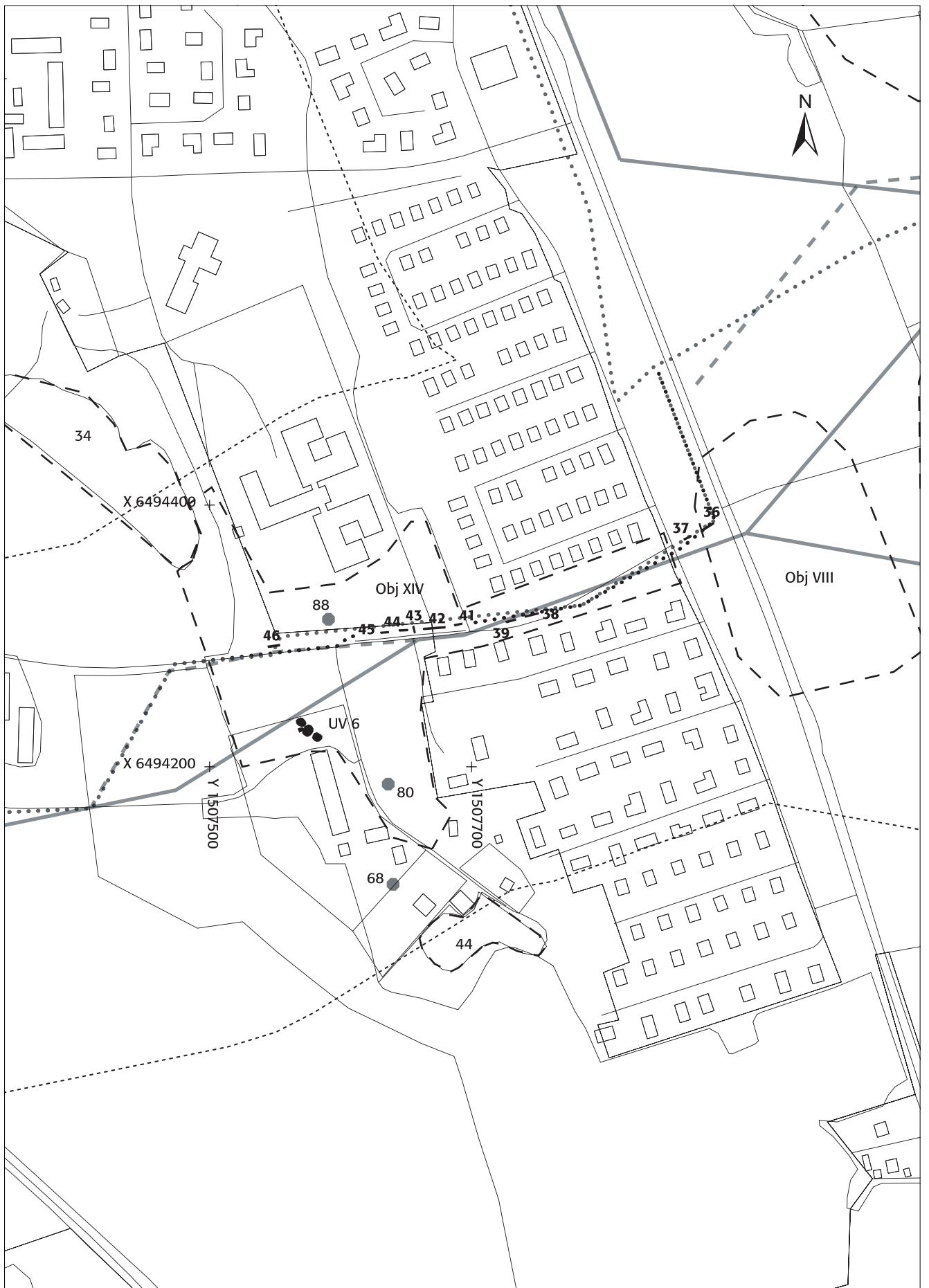

Fig 14. Området vid objekt XIV och VIII (Kullerstads prästgård) med sökschakt markerade. Observera de nypupptäckta gravarna, UV 6, och platsen för en rest sten, RAÄ 88. Skala 1:4000.

Utvärdering och vidare åtgärder

De arkeologiska utredningarna, etapp 1 och 2, har visat på att ledningssträckan passerar genom ett mycket fornlämningstätt område med både registrerade fornlämningar och potentiella boplatslägen från stenålder och framåt.

Den arkeologiska utredningen, etapp 1, kunde konstatera åtminstone 21 lokaler, både registrerade fornlämningar och nyupptäckta boplatslägen, som skulle kunna beröras av exploateringsföretaget. Sju av dessa blev föremål för en arkeologisk utredning, etapp 2 och undersöktes via sökschaktsgrävning. Vid tre av dessa kunde lagskyddade fornlämningar konstateras i form av boplatslägen.

Utredningarna har, ur ett fornlämningsperspektiv, på ett mycket bra sätt kunnat undvika större ingrepp i fasta fornlämningar. UV Öst bedömde vid ett antal platser att det skulle kunna finnas fornlämningar som ej är synliga ovan mark. Denna bedömning var också riktig i tre fall. Utredningarna har också visat på vikten av att märka ut valda områden som lämpliga boplatslägen. Dessa bedömningar är baserade på ett stort antal undersökningar som visat att enstaka synliga fornlämningar oftast döljer ett stort grav- eller boplatsområde som idag ej är synligt ovan mark.

Sammantaget har UV Öst bedömt att största delen av det senaste framtagna ledningsalternativet från Enista kan förläggas som planerat utan att påverka fasta fornlämningar. Det är endast vid Objekt III, V och XIV som ledningen berör fasta fornlämningar. Vid dessa objekt föreslår UV Öst vidare arkeologiska åtgärder i form av förundersökningar. Framför allt gäller detta vid Objekt XIV där goda förutsättningar finns för att fornlämningarnas art, utbredning och sammanhang ska kunna avgöras. Studeras den kända fornlämningsbilden i området på krönet vid Kullerstads prästgård finns flera runda stensättningar, tre gravfält med en hög och en osäker rest sten (RAÄ 80, 68 – 2, 44, 88, 86, 34, 32). I fornminnesregistret finns dessutom äldre uppgifter om flera större stenar just på krönet vid Kullerstads prästgård som skulle kunna utgöra rester av en domarring. Detta skulle kunna förklara de två påträffade stolphålen/nedgrävningarna i schakt 42, som således skulle kunna vara spår av stenlyft. Området är mycket intressant ur fornlämnings synpunkt och har dessutom under föreliggande utredningar medfört upptäckten av fyra nya stensättningar inom hästhagen vid Kullerstads prästgård.

Det är Länsstyrelsen som beslutar i frågan och avgör vilka eventuella fortsatta arkeologiska insatser som krävs och ansökan om exploatering ställs till Kulturmiljöenheten.

Linköping i mars 2004

Johan Westerlund

Referenser

- Elfstrand, B. 1998. *Optokablar, ett tvärsnitt genom Östergötland*. Arkeologiska utredningar, förundersökningar samt antikvariska kontroller. Riksantikvarieämbetet. Avdelningen för arkeologiska undersökningar. Rapport UV Linköping 1998:34. Linköping.
- Kaliff, A. 1992. *Skälv – en gård och ett gårdsgravfält från äldre järnålder*. Arkeologisk undersökning. Riksantikvarieämbetet. Byrån för arkeologiska undersökningar. Rapport UV 1992:9. Stockholm.
- Kaliff, A., Larsson, L Z. m fl. 1994. *Skälv och Borg*. Arkeologisk förundersökning. Riksantikvarieämbetet. Byrån för arkeologiska undersökningar. UV Linköping 1994:58. Linköping.
- Larsson, L Z. 1994. *Väg 215*. Arkeologisk utredning, etapp 1. Riksantikvarieämbetet. Byrån för arkeologiska undersökningar. UV Linköping 1994:69. Linköping.
- 1995. *Tre alternativa korridorer för ny järnväg, delen Norrköping – Gistad*. Arkeologisk förstudie. Riksantikvarieämbetet. Byrån för arkeologiska undersökningar. UV Linköping 1995:9. Linköping.
- Larsson, M. 1992. *Borg 8:26*. Arkeologisk utredning etapp 2. Förundersökning intill RAÄ 221. Riksantikvarieämbetet. Byrån för arkeologiska undersökningar. UV Linköping. Dnr 6079/92. Linköping.
- Lindeblad, K. 1995. *En järnåldersboplats vid Högby gamla tomt*. Arkeologisk undersökning. Riksantikvarieämbetet. Byrån för arkeologiska undersökningar. UV Linköping 1995:22. Linköping.
- Lindgren-Hertz, L. 1993. *Eneby gamla tomt*. Arkeologisk undersökning. Riksantikvarieämbetet. Byrån för arkeologiska undersökningar. Dnr 1676/91. Linköping.
- Månadsbladet 1898 och 1899. *KVHAA Månadsblad 1898 och 1899*. Stockholm.
- Nielsen, A-L. 1993. *Borgs säteri*. Arkeologisk utredning. Riksantikvarieämbetet. Byrån för arkeologiska undersökningar. UV Linköping. Dnr 6989/93. Linköping.
- Skjöldebrand, M. 1995. *Kullerstads villasambälle*. Arkeologisk utredning. Riksantikvarieämbetet. Avdelningen för arkeologiska undersökningar. UV Linköping 1995:62. Linköping.
- Ulfhielm, A. 1995. *Väg 215. Förbifart Skärblacka*. Arkeologisk utredning, etapp 1. Riksantikvarieämbetet. Byrån för arkeologiska undersökningar. UV Linköping 1995:26. Linköping.
- Ängeby, G. 1989. *Skälv*. Arkeologisk utredning i form av provschaktsdragning. Riksantikvarieämbetet. Byrån för arkeologiska undersökningar. Rapport. UV Mitt Linköping.
- 1994. *Ett överodlat gravfält vid Skälv*. Arkeologisk undersökning. Riksantikvarieämbetet. Byrån för arkeologiska undersökningar. UV Linköping 1994:62. Linköping.

Administrativa uppgifter

Riksantikvarieämbetets dnr: 421-3707-1999.

Länsstyrelsens dnr: 220-8150-99.

Projektnummer: 1520533.

Undersökningstid: 16 – 29 oktober 2003.

Projektgrupp: Annika Helander, Lars Lundqvist, Fredrik Molin, Pia Nilsson och Johan Westerlund.

Undersökt yta: 443 löpmeter.

Läge: Ekonomiska kartan, blad 8G 9d och 8G 8b, x6495302 y1513948.

Koordinatsystem: Rikets, RT 90, 2,5 gon V.

Höjdsystem: RH 1900.

Dokumentationshandlingar: Denna rapport, en Intrasisdatabas samt digitala fotografier.

Fynd: Tillvaratogs ej.

Bilaga 1. Anläggningsbeskrivningar

Plats	Schakt	Typ	Storlek	Fyllning	Anmärkning
Objekt III	13	Härd/stolphål	Ca 0,5x0,5 m	Kolbitar i fyllning.	Några mindre stenar mot anl ytterkanter.
Objekt III	16	Kulturlager	Ca 10 m brett	Brunsvart fet kulturjord.	Ca 0,05 – 015 m tjockt.
Objekt V	26	Stolphål	0,25x0,3 m	Mörkbrun, svart kulturjord.	Ev med stenskoning?
Objekt V	26	Stolphål	0,4x0,5 m	Mörkbrun, svart kulturjord.	Oregelbunden begränsning.
Objekt V	28	Stolphål?	0,2x0,3 m	Skärvsten i fyllning.	–
Objekt V	28	Härd	0,6 m i diam	Skärvsten och lite kol.	Urlakad härd.
Objekt V	28	Härd	0,6 m i diam	Skärvsten och kol.	Urlakad härd.
Objekt V	28	Stolphål?	0,4 m i diam	Sten.	Stenskott stolphål?
Objekt XIV	42	Stolphål/nedgrävning	0,6x0,6 m	Skärvsten och natursten.	Stenar konc mot centrum, fynd av kvarts.
Objekt XIV	42	Stolphål/nedgrävning	0,6x0,8 m	Skärvsten och natursten.	Stenar konc mot centrum, fynd av kvarts.
Objekt XIV	43	Härd	0,6 m i diam	Skörbränd sten, sot och kol.	Något oregelbunden och diffus.
Objekt XIV	44	Härd	0,5 m i diam	Skörbränd sten, sot och kol.	Skärvstenar av mindre karaktär.

Bilaga 2. Beskrivning över nyupptecknade UV-nummer

Borgs sn

UV 3

Ekonomiska kartans blad: 8G 9d, Fiskeby, 25 – 30 m ö h.

Terränguppgifter: Svagt sluttande åkermark i direkt anslutning till Skälv.

Beskrivning: Boplats. Fynd av bearbetad kvarts och skärvsten i stor del av åkeryta. I åkerytan ligger flera impediment med hållristningslokaler, RAÄ 271, 33, 34, 35 och 36.

Kullerstads sn

UV 5

Ekonomiska kartans blad: 8G 8b, Skärblacka, ca 30 m ö h.

Terränguppgifter: Åkermark i svag östsluttning.

Beskrivning: Boplats. Plats för fynd av spånskrapa av flinta i åkermark.

UV 6

Ekonomiska kartans blad: 8G 8b, Skärblacka, ca 40 m ö h.

Terränguppgifter: Krönläge på samma moränhöjd som Kullerstads prästgård.

Beskrivning: Gravar, bestående av fyra stensättningar. En rund stensättning, 4 m i diameter och 0,2 m hög. Tydlig välvning med mittpackning av större stenar. En rektangulär stensättning, 2,5x3 m. Två hörn tydliga och kantkedja synlig. En närmast rund stensättning, 7x6 m och 0,2 m hög. Välvd med mittpackning av större stenar. En rund stensättning. Gles stenpackning. Begränsning mot S och SÖ något oklar.

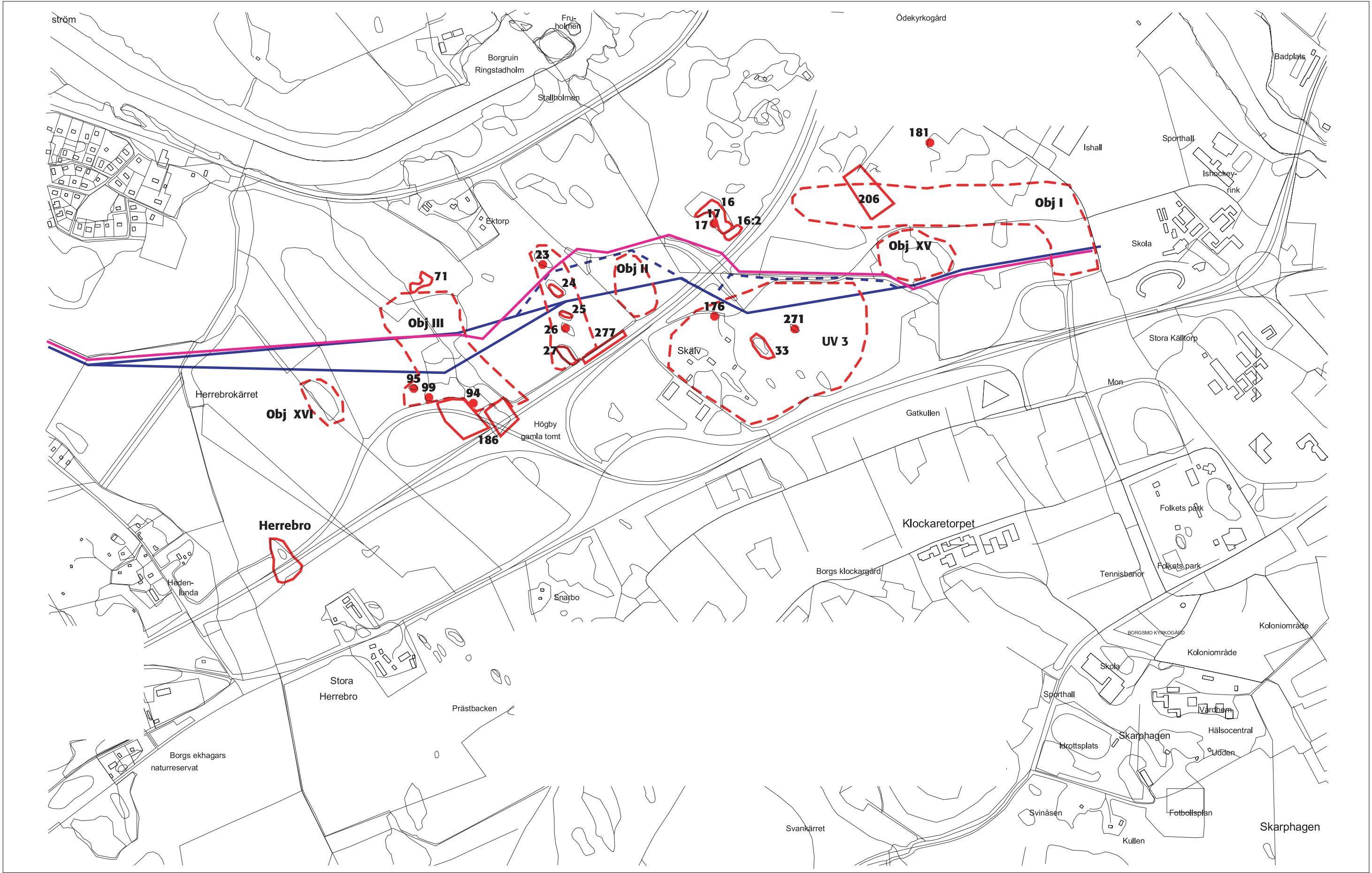

Fig 15. Utredningsområdet närmast Norrköping med samtliga berörda RAÄ-, UV- och objektnummer markerade samt alternativa ledningssträckor. Skala 1:10 000.

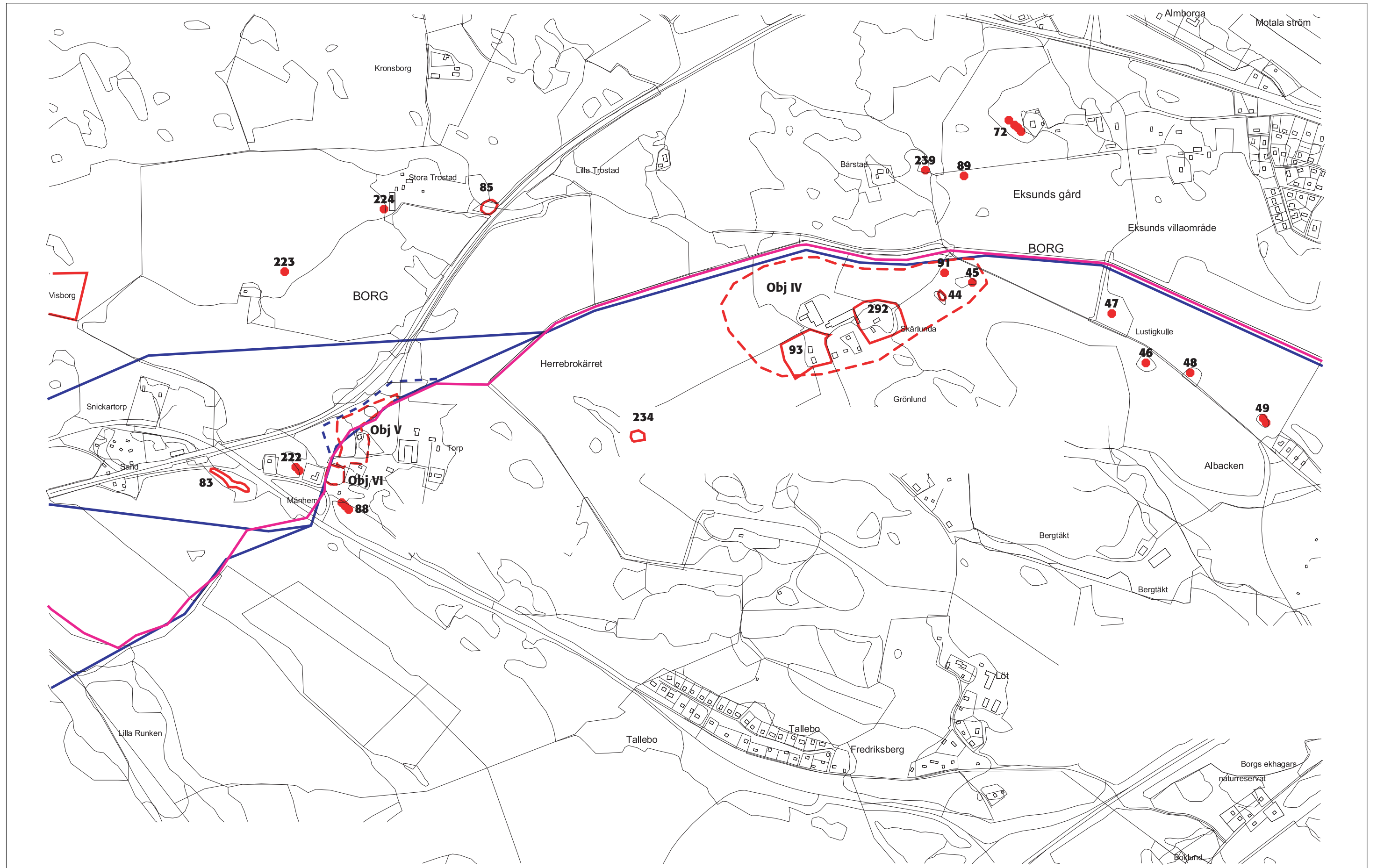

Fig 16. Utredningsområdet vid Herrebrokärret med samtliga berörda RAÄ-, UV- och objektnummer markerade samt alternativa ledningssträckor. Skala 1:10 000.

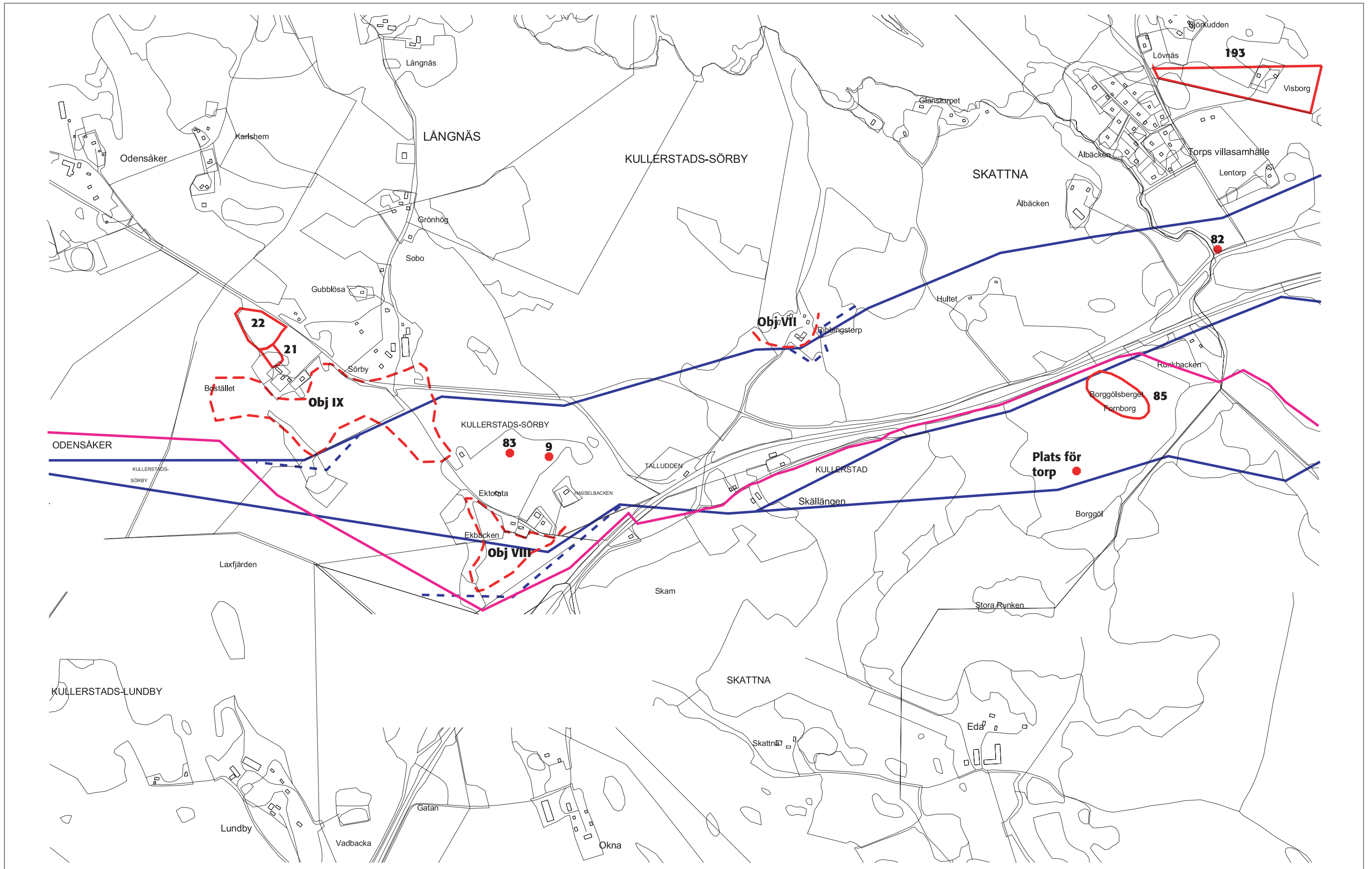

Fig 17. Utredningsområdet vid Kullerstads-Sörby, öster om Laxfjärden, med samtliga berörda RAÄ-, UV- och objektnummer markerade samt alternativa ledningssträckor. Skala 1:10 000.

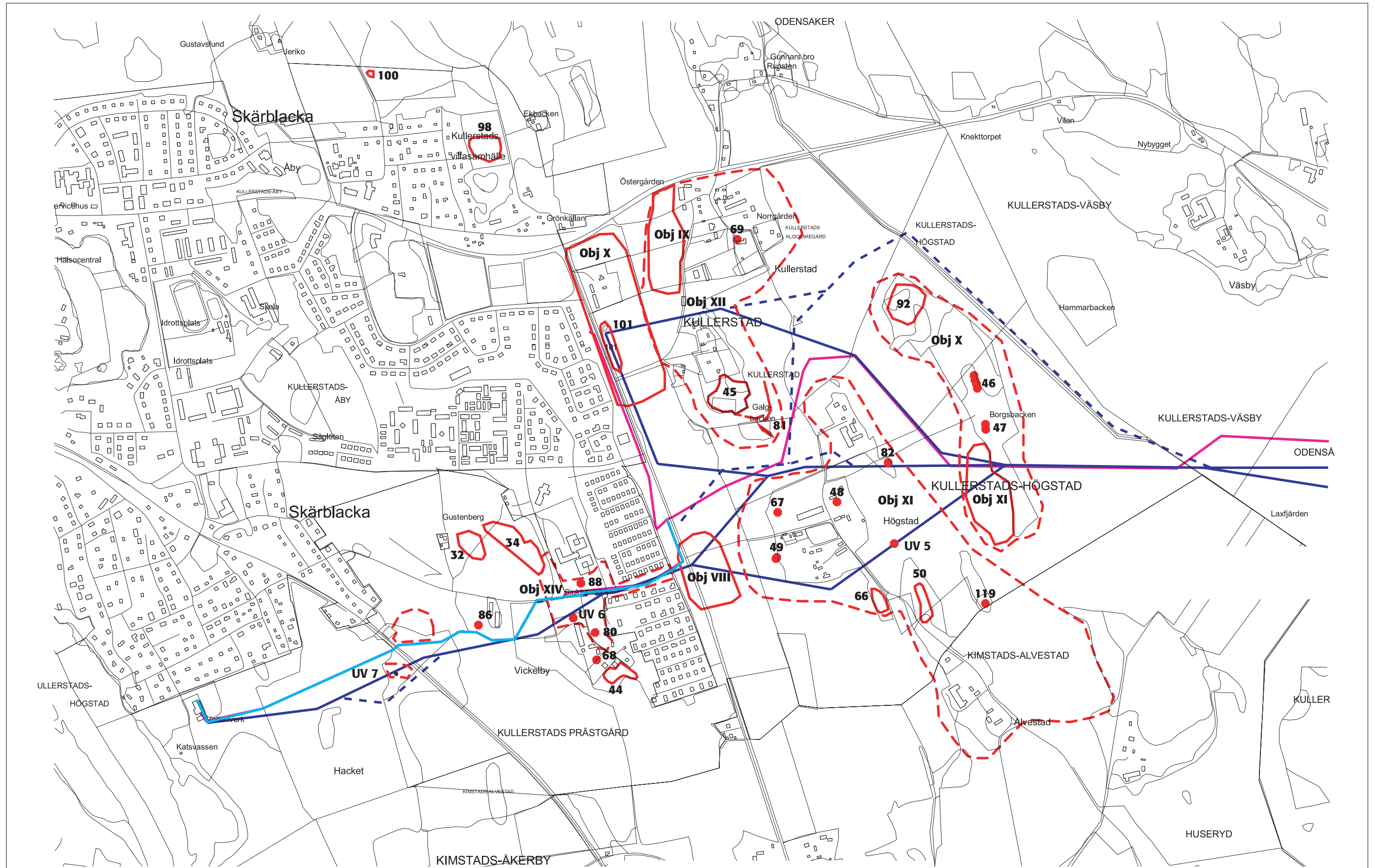

Fig 18. Utredningsområdet närmast i och vid Skärblacka med samtliga berörda RAÄ-, UV- och objektnummer markerade samt alternativa ledningssträckor. Skala 1:10 000.